

Ter. fejl. Terv 2008 Okt 07
Dm

SZERENCSI TÖBBCÉLÚ KISTÉRSÉGI TÁRSULÁS ELNÖKÉTŐL

3900 Szerencs, Rákóczi u. 89.

Telefon: +36 47 565-200

Fax: +36 +47 565-210

Szám: 50.159- /2008.

Tárgy: B.-A.-Z. Megyei Területrendezési Terv véleményezése.

Dr. Ódor Ferenc

3525 Miskolc, Városház tér 1.

Tisztelt Elnök Úr !

BORSOD-ABAUJ-ZEMPLEN MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT	
HIVATALA	
TERÜLETFEJLESZTÉSI ÉS VAGYONKEZELÉSI FŐOSZTÁLY	
Érk.: 20	2008 OKT. 07. hó. nap
4526-113/2008 iktató szám	
Mell. száma:	Előadó: <i>Stecsi J.</i>

A településfejlesztési koncepciók, programok és a területrendezési tervek egyeztetésének és elfogadásának rendjéről szóló 184/1996. (XII. 11.) Korm. rendelet 20. § (1) bekezdése alapján a B.-A.-Z. Megyei Területrendezési Terv javaslattevő fázisának anyagára az alábbi észrevételt tesszük:

- 1. Térségi Szerkezeti Terv, Rendelettervezet 2.sz. melléklete** (építmények által igénybevett terület): a térségi jelentőségű (10-50 MW) erőművek között a Szerencsi Ipari Park területén létesítendő szalmatüzelésű erőmű nincs feltüntetve, kérjük a tervezett létesítményt a mellékletben, illetve a Szerkezeti Terven feltüntetni.
Indoklás: a rendelettervezet 2.sz. melléklete – vastag dőlt betűvel – tartalmazza a tervezett létesítményeket is. A Szerencsi Ipari Parkba tervezett - térségi jelentőségű – erőmű jogerős építési engedéllyel rendelkezik, kivitelezése a terület előkészítéssel megkezdődött.
- 2. Térségi Szerkezeti Terv, Rendelettervezet 2.sz. melléklete** (építmények által igénybevett terület): a tervezett 39.sz. főút mind a mellékletben, mind a tervlapon csak egy nyomvonal változattal szerepel, mely gyakorlatilag a 38.sz. főút módosított nyomvonala, kérjük a 39.sz. főút további, egyeztetés alatt álló **nyomvonal változatainak** feltüntetését.
Indoklás: mint az a helyzetelemzés közötti kapcsolatok fejezetében is rögzítésre került „ mind a 39.sz. főút új nyomvonalára, mind a tokaji elkerülő út kialakítására nemrégiben készültek tanulmánytervek, azonban a vizsgált 6 nyomvonalváltozat tekintetében sem a GKM-KvVM-ÖTM, sem a térségi szereplők között nem született megállapodás az elfogadható nyomvonatról.” A helyzetelemzés idézett részét megerősítve, nincs tudomásunk véglegesen elfogadott nyomvonal változatról, a Szerkezeti Terven - és a 2008. évi L. Tv.-el módosított OTvT-ben is – szereplő egyetlen nyomvonal változat súlyosan sérti a taktaközi települések érdekét, mivel ezen települések a tervezett 39.sz. főútnak a Taktaközt feltáró nyomvonal változatát támogatták, amely csökkentené a térség hátrányos helyzetét.
- 3. Határozattervezet** – általános ajánlások a térségi terület-felhasználási kategóriákra vonatkozóan **II.1.6. pont:** „ Az ökológiai hálózat területén, a tájképvédelmi övezetben, továbbá a világörökségi és borvidéki területeken térségi jelentőségű erőmű nem létesíthető” Az ajánlással nem értünk egyet, törlését kérjük.
Indoklás: A határozattervezet ezen ajánlása súlyosan diszkriminatív az iparfejlesztés egyetlen ágazata felé. Az OTvT az adott területfelhasználási egységekre nem fogalmaz meg ilyen előírást, megyei szinten ilyen mértékű szigorítást nem tartunk indokoltnak. Tekintettel arra, hogy a Szerencsi Kistérséget - mely a 33 leghátrányosabb helyzetű kistérség egyike - valamennyi az ajánlás adott pontjában szereplő területi besorolás – részben vagy egészében érinti, az iparfejlesztés bármely ágának kategorikus megtiltása a kistérség számára nem elfogadható. Az adott övezetekre vonatkozó részletes előírások betartása megfelelő garanciát nyújt az ökológiai, tájképi és örökségvédelmi szempontok érvényre juttatására a fejlesztések során, ezért az általános ajánlások körében a hivatkozott pont szerepeltetését – különösen egyetlen iparág kiemelésével - indokolatlannak tartjuk.

4. **Határozattervezet** – országos és térségi övezetekre vonatkozó részletes ajánlások / **világörökségi területek III.5.1. pont:** „ a településrendezési tervek készítése során figyelembe kell venni az elkészült világörökségi kezelési tervek településképpel, illetve természet- és környezetvédelemmel kapcsolatos irányelveit, és be kell építeni a települések helyi építési szabályzatába” Az ajánlás ezen pontjában az „elkészült világörökségi kezelési tervek” megfogalmazás helyett a **jóváhagyott világörökségi kezelési tervek** megfogalmazás alkalmazását tartjuk elfogadhatónak.
- Indoklás:** a Tokaji Történelmi Borvidék kultúrtáj világörökségi terület jelenleg nem rendelkezik jóváhagyott kezelési tervvel. A VÁTI Kht. által elkészített Kezelési Tervet a Tokaj Történelmi Borvidék Világörökségi Egyesület fogadta el 2003-ban, és az érintett önkormányzatok – ellentétben az egyesület alapszabályában foglaltaktól - a Kezelési Terv alkalmazásáról nem hoztak döntést. A Kezelési Terv 2004-ben módosításra került, a dokumentum ezen módosított változata jóváhagyásra már nem került előterjesztésre. Azon tény, hogy a Tokaj Történelmi Borvidék jóváhagyott kezelési tervvel nem rendelkezik, a KÖH által a terület megőrzési állapotáról készített országjelentés 2008. nyarán javított változata is tartalmazza. Amennyiben a határozattervezet hivatkozott pontjában az „*elkészült kezelési terv*” megfogalmazás szerepel, úgy értelmezésünk szerint figyelembe kellene venni a már elkészült, de jóvá nem hagyott, szakmailag sem mindenben megalapozott, néhány pontjában egymásnak is ellentmondó kitételeket tartalmazó dokumentum előírásait. Tekintettel arra, hogy a világörökségi értékek megőrzése fontos közérdek, ugyanakkor az az érintettek részére több területen is önkorlátozást igényel, ezt csak a megfelelő egyeztetési eljárásokon átfuttatott, és **jóváhagyott** dokumentum esetében tartjuk elfogadhatónak.
5. **Határozattervezet** – országos és térségi övezetekre vonatkozó részletes ajánlások / **világörökségi területek III.5.7. pont:** „ A Tokaji Borvidék Világörökségi területen a településrendezési tervek készítésének illetve módosításának folyamatába be kell vonni a Tokaji Világörökségi Egyesületet is” A Tokaji Világörökségi Egyesület helyett a „**világörökségi terület kezelő szervezete**” megfogalmazást tartjuk elfogadhatónak.
- Indoklás:** A Világörökség Magyar Nemzeti Bizottsága 2008. április 9.-i. ülésén elfogadta a készülő „Világörökségi Törvény” lehetséges koncepciójának tervezetét, és a Bizottság egy összefoglaló dokumentumot adott ki a törvény előkészítéséről.
- Ezen dokumentumból kitűnik, hogy a - feltehetőleg 2008. őszén az Országgyűlés elő kerülő - törvény erősíteni fogja a világörökségi helyszínek kezelésében az állami szerepvállalást, és a kezelő szervezetekkel kapcsolatban szabályozni fogja azok státuszát, feladat-meghatározását, eljárási szabályait, felügyeleti szervét, finanszírozását és jogkörét. Ezek alapján előfordulhat, hogy a Megyei Területrendezési Tervben - ha az a hivatkozott pont jelenlegi megfogalmazása alapján kerül elfogadásra – olyan szervezet szerepel a világörökségi területen lévő települések településrendezési terveinek egyeztetési eljárásában, amelyről nem tudható, hogy a készülő Világörökségi Törvényben a kezelő szervezetekkel szemben támasztott kritériumoknak meg fog-e felelni, illetve, hogy a törvény elfogadását követően az egyesület lesz-e a kezelő szervezet. Jelen helyzetben sem tudjuk elfogadni az egyesületet a rendezési tervek egyeztetésébe kötelezően bevonandó szervezetnek, mivel annak elfogultsága több, a kistérséget érintő fejlesztés révén megnyilvánult.
6. **Határozattervezet** - sajátos megyei térségekre vonatkozó részletes ajánlások / borvidéki térségek **IV.6.8. pont:** *A tereprendezés során makroteraszok kialakítása kerülendő, a lépcsőket, támfalakat hagyományos – helyben szokásos – módon kell megépíteni”* A „makroteraszok” kialakításának kerülésére vonatkozó ajánlás véleményünk szerint pontatlan fogalmazást takar, a hagyományos tájkarakter védelme érdekében a **nagy táblás, tagolatlan, a szőlőterületek hagyományos karakteradó elemeit nélkülöző, uniformizált szőlőültetvények** kialakítása lenne kerülendő.
- Indoklás:** Tokaj-Hegyalján a hagyományos művelési módok között a lejtésviszonyok függvényében mind a mikroteraszos, mind a makroteraszos ültetvények megtalálhatóak. A

mikroteraszos, meredek területen létesített ültetvények teraszokként csak néhány szőlősor tartalmaznak, a kevésbé meredek ültetvényeken kialakított makroteraszos ültetvényeknél teraszokként több szőlősor található, de a talajeróziót ezeken az ültetvényeken is hagyományos kőgátakkal megtámasztott teraszok kialakításával akadályozták meg, csak itt a teraszok közötti támfalak egymástól távolabb esnek. A régi ültetvények nagyrésze makroteraszos kialakítású volt, és jelentős mértékben hozzájárult a jellegzetes egyedi tájkarakter kialakulásához.

Általános véleményezés:

A rendelettervezet és határozattervezet egyes térségekre, övezetekre vonatkozó előírásai önmagukban többnyire megállják helyüket, azonban azon területeken, ahol egyes településeket, település csoportokat több, a természeti-, kulturális-, táji értékek védelme érdekében kijelölt területi, övezeti és sajátos megyei térségi besorolás is érinti, a településeket érintő előírások, javaslatok, ajánlások széles köre együttesen már nagy mértékben korlátozza a gazdaság további fejlesztését.

A Szerencsi Kistérség Tokaji Borvidékhez, illetve a Taktaközhez tartozó településein 4-7 a fent említett (védelmi) terület, övezet előírásait kell együttesen figyelembe venni, így ezen települések vonatkozásában az MTrT tervezete a hosszútávú települési célként megjelölt „*stabil helyi társadalom és gazdaság kialakításának*” érdekét nem segíti elő, sőt hátráltatja, a térségi hosszútávú érdekként megjelölt „*a környezeti-társadalmi-gazdasági adottságok összehangolását*” sem teremti meg, hiszen ezek közül szinte kizárólag csak a környezeti értékek megőrzését helyezi előtérbe.

Térségünkben a települések fejlődését nem lehet csak a turizmusra, egyes mezőgazdasági ágazatokra (kicimelve a szőlő- és bortermelést), valamint a táj- illetve ökológiaápolásra alapozni. Ezen gazdasági ágazatok fontosak, a Kistérségi Területfejlesztési Konceptió is egyik – de nem egyetlen - prioritásként jelöli meg fejlesztésüket, ugyanakkor ezek a helyi gazdaságon belül még együttesen sem tekinthetők kizárólagos húzóágazatnak, és fejlesztésük révén sem fognak azzá válni. Igaz ez még a világörökségi magterülethez tartozó településeink esetében is, ahol a szőlőtermelés, a borászat, és a borturizmus mellett a helyi gazdaság másik jelentős elemét a bányászat és ásványfeldolgozás jelenti. Ezen ágazat további fejlesztését az MTrT a világörökségi területen teljes egészében megakadályozza, ezzel a jelenlegi bányák készletének kimerülésével a bányászatot gyakorlatilag megszűnésre ítéli, megoldva a világörökségi terület legjelentősebb tájhasználati konfliktusát, nem biztosítja ugyanakkor az ebből eredő társadalmi-gazdasági konfliktus kezelésének lehetőségét.

Amennyiben egyéb gazdasági ágazatok – ipar - fejlesztésére az MTrT nem biztosít megfelelő keretet, illetve jelentősen – a potenciális befektetőket is távol tartó mértékben – megnehezíti azt, úgy a terv a térségben nem a területfejlesztés eszközének tekinthető, hanem éppen ellenkező hatást fejt ki, és a kistérség további leszakadásának, elszegényedésének irányába hat.

Véleményünk szerint az egyes természeti-, táji-, és kulturális értékek védelmére kijelölt területi besorolások előírásai elegendő garanciát nyújtanak az adott értékek, a környezet állapotának megőrzésére, illetve javítására, így a települések fejlődését indokolatlanul akadályozónak ítélnünk minden további korlátozást, így a határozattervezet általános előírásai között (II.1.5.pont) a „*gazdasági területek túlzott(?) kínálatának korlátozását*” különös tekintettel arra, hogy ezen pont további előírása megfelelő garanciát nyújt arra, hogy az új gazdasági területek kialakítása indokolt legyen. Indokolatlannak tartjuk továbbá az érzékeny, illetve a fokozottan érzékeny települési területekre vonatkozó előírásokat – határozattervezet IV.12. és IV. 13. pontjai – amelyek az egész kistérség, és ezen túl Zemplén egésze vonatkozásában tovább szűkítik az értékvédelem és ökológiai szemlélet miatt már így is korlátozott körű fejlesztési lehetőségeket a beépítésre szánt területek növelésének 5-ill. 10 %-os korlátozásával, illetve az ipari-szolgáltató létesítmények által igénybe vehető területek nagyságának - nehezen értelmezhető „*nagyobb lakóterületi telkek területét meghaladó területigényű*” területek kijelölésének - korlátozásával.

Általánosságban elfogadható az alátámasztó munkarész azon kitétele, mely szerint „*a megyei terv a rendelkezésre álló eszközökkel a rövidtávú társadalmi-gazdasági érdekek érvényesítésének tulsúlyát igyekszik kompenzálni a komplex hosszútávú, és az ökológiai érdekek következetes képviselése révén.*”

E szempontok előtérbe helyezése hosszú távon egyértelműen társadalmi és gazdasági előnyökkel jár. A természeti erőforrások végeessége szükségszerűen önkorlátozásra és konszenzuskeresésre készíti a társadalmi-gazdasági érdekek képviselőit." Abban az esetben azonban amikor az ökológiai érdekek miatti korlátozások összességében már a hosszútávú települési célok megvalósítását is akadályozzák, és a környezeti-társadalmi-gazdasági adottságokat nem összehangolják, hanem azok közül szinte csak a környezeti adottságokra koncentrálnak további társadalmi-gazdasági konfliktusok forrásává válnak, már hosszútávon sem fogják a fenntartható fejlődést szolgálni.

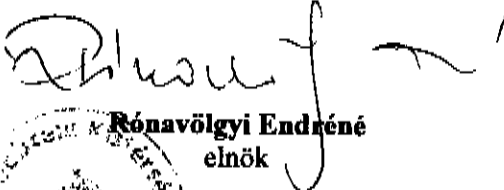
A természeti erőforrások végeessége miatt fontos a meglévő értékek megőrzése, ez azonban **össztársadalmi érdek**, és ennek árát nem lehet kizárólag azokra a területekre - és az ott élőkre terhelni - amelyek ugyan kiemelkedő természeti- táji- kulturális értékekkel rendelkeznek, ugyanakkor már jelenleg is társadalmi-gazdasági szempontból a leghátrányosabb térségek közé tartoznak.

A gazdasági fejlesztések ökológiai szempontból megvalósuló összességében jelentős korlátozása, különösen ha az már a feltétlenül indokolt mértéket is meghaladja, a kistérség további leszakadásához, elszegényedéséhez vezethet, és ebben a helyzetben már az értékek megőrzése is veszélybe kerülhet még körültekintő szabályozás esetén is, hiszen ekkor a területen élők csak a terheket fogják viselni, és nem fognak sem megfelelő motivációval, sem elegendő erőforrással rendelkezni a környezet állapotának megőrzéséhez, javításához. Különösen igaz ez abban a helyzetben, ha a korlátozások nem konszenzuson alapulnak, és nem tekinthetőek önkorlátozásnak, hanem egy magasabb szintű területfejlesztési eszköz kötelező alkalmazásának eredményeként valósulnak meg.

Kérem, észrevételeinket a terv elfogadása előtt mérlegelni szíveskedjenek.

Szerencs, 2008. szeptember 26.

Tisztelettel:

Rónavölgyi Endréné
elnök

118.

Szerencsi Többcélú Kistérségi Társulás

1. Szakmai szempontból elhibázott döntésnek tartjuk a Tokaji Borvidék – Világörökségi terület közvetlen környezetében erőmű létesítését. A területrendezési tervben ábrázolását nem javasoljuk, mivel ez jogalapot teremthet a borvidék más térségeiben is erőművek létesítésére, ami nem lenne szerencsés.
2. Az Encs-Tokaj új főúttal kapcsolatban: A 2008. évi L. törvénnyel módosított országos területrendezési tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény (OTrT) meghatározta az új főútvonal nyomvonalát, attól eltérni a megyei tervben nem lehet.
3. Éppen a szerencsi erőmű helykiválasztása hívta fel a figyelmet arra, hogy erre az előírásra szükség van. Az ökológiai hálózat területén, tájképvédelmi övezetben, borvidéki – világörökségi területen nem egy-egy erőmű fogja fellendíteni a gazdaságot, a foglalkoztatást. A szőlészet-borászat és a turizmus nagyobb fejlesztési és gazdasági lehetőséget jelenthet az érintett térségben.
4. A vélemény alapján az elkészült világörökségi kezelési terv helyett a jóváhagyott világörökségi kezelési terv megfogalmazást szerepeltetjük a III.5.1. pontban.
5. A III.5.7. pontban a Tokaji Világörökség Egyesület helyébe a „világörökségi terület kezelő szervezetét” írjuk.
6. A makroteraszok kialakításával továbbra sem értünk egyet. Az utóbbi évek szőlőtelepítései igazolják, hogy makroteraszok nélkül is lehet korszerű szőlőgazdálkodást folytatni.
7. Általános véleménnyel kapcsolatban:
A bányaterületek bővíthetőségével kapcsolatban megjegyezzük, hogy a világörökségi területeket az OTrT valamint a nemzetközi egyezmények együttesen jelölték ki. **A jelzett korlátozásokat az OTrT határozta meg és nem az MTrT:** az OTrT szerint világörökségi területen meglévő külszíni bányatelek területe nem bővíthető, új külszíni művelésű bányatelek nem nyitható. Itt aláhúzzuk, hogy a korlátozás a bányatelekre és nem a bányákra vonatkozik. Amellett a meglévő bányák zavartalanul tovább működhetnek.

Az ipari területekkel kapcsolatban: A megyét az ipari területek tekintetében túlzott területkínálat jellemzi, melyek kihasználtsága legtöbb esetben nagyon alacsony, betelepítésük lassú a mértéktelen területkijelölésekhez képest. Ennek visszafogása érdekében indokolt a hivatkozott II.1.5 szövegrész további alkalmazása (gazdasági területek túlzott kínálatának kialakításának korlátozása), még ha a megyei szintű tervezésből adódóan a különböző adottságokkal rendelkező iparterületek miatt ezt a tág meghatározást konkretizálni nem lehet. A „túlzott kínálat” megállapítását a településrendezési tervezés során kell megállapítani kellő mélységű vizsgálatokra alapozva és indokolva (mint ahogy az ajánlás további része is fogalmaz), és az érintett igazgatási szervekkel egyeztetni. Tehát az ajánlás két szövegrésze szorosan összefügg egymással, ezért ezt nem töröljük.

Azonban a helyi szintű, különböző védettséget (tájképi, természetvédelmi, világörökségi stb.) nem zavaró, kis léptékű üzemi létesítmények elhelyezésére valóban meg kell adni a lehetőséget. Ebből következően a hivatkozott pontokat megvizsgálva a IV. 13. 1. és 2. pontja egyes esetekben valóban erősen korlátozza az ilyen jellegű létesítmények elhelyezését. A fokozottan érzékeny települési területek bővíthetőségét az érzékeny települési területekhez hasonlóan 10%-ra emeljük, így a IV. 13. 1 pontot javítjuk. Azonban az érzékeny és fokozottan érzékeny települési területek bővíthetőségének 10%-ban való korlátozása továbbra is indokolt, hiszen tájképvédelmi, másrészt, világörökségi területen fekszenek, ahol e szempontok érvényesülését fokozottan kell érvényesíteni.

A IV.2 pontot töröljük, helyette a következő ajánlást javasoljuk beépíteni a tervbe: „Hagyományosan vidéki települési térségben lévő fokozottan érzékeny település területén a meglévő, beépítésre szánt területek 5%-nál nagyobb kereskedelmi, gazdasági, szolgáltató terület kialakítása nem javasolt.”

Az említett két sajátos megyei térséghez kapcsolódó további ajánlások véleményünk szerint nem korlátozzák üzemi terület kialakítását.

Ennek alapján már kialakíthatók olyan a település léptékével és a környező értékekkel való összhangban lévő a környezetét nem zavaró üzemi létesítmény, amely biztosítja a kistérségben jelentkező igények kielégítését.